

Tieteellisten kirjastojen organisaatiotyöryhmän kanta

Ilkka Mäkisen ansiokkaassa artikkelissa korkeakoulukirjastojen aseman kehittymisestä lain-säädännön valossa (Kirjastotiede ja informatiikka 3/1985 s. 69—76) on kohta, joka antaa aiheen seuraavaan.

Pohtiessaan sivulla 74 kysymystä yleisen tieteellisiä kirjastoja koskevan lain mahdollisuudesta Mäkinen siteeraa ministeri Björkstrandin vastausta asiaa koskeneeseen eduskuntakyselyyn v. 1984. Artikkelin mukaan Björkstrand viittasi perusteluna kielteiselle kannanotolleen tieteellisten kirjastojen organisaatiotyöryhmän muistioon vuodelta 1981 seuraavasti: »Eräänä vaihtoehtona työryhmä tutki mahdollisuuksia /säättää yksi, K&I -järjestelmää kokonaisuutena koskeva säädöstö/. Tämänkaltainen säädöstö tulisi pääosin koskemaan eräitä korkeakoululaitoksen piirissä toimivia kirjastoja, minkä vuoksi sen yhteensovittaminen korkeakoululainsäädännössä noudatetun autonomiaperiaatteen kanssa olisi varsin vaikeata.»

Tieteellisten kirjastojen organisaatiotyöryhmä, jonka jäsen olin, totesi 17. 9. 1981 päivätyssä muistiossaan sivuilla 16—17 tästä asiasta: »Työryhmä katsoo, että tieteellisten kirjastojen valtakunnallisten tehtävien hoitoa on kehitettävä ensisijaisesti niissä organisaatioissa, joissa tehtävistä on tähänkin asti huolehdittu. Koska kysymys on

tehtävistä, jotka palvelevat huomattavasti laajempaa käyttäjäkuntaa kuin vain kunkin kirjaston kehitysorganisaatiota ja jotka ovat valtakunnallisen kirjasto- ja informaatiopalveluverkon toiminnan kannalta keskeisiä, olisi niistä säädettävä valtioneuvoston päätöksellä tai tätä korkeammantasoisilla säädöksillä.

Yhtenä mahdollisuutena olisi sisällyttää valtakunnallista kirjasto- ja informaatiopalveluverkkoa ja sen keskeisiä tehtäviä hoitavia laitoksia koskevat säännökset yhteen, järjestelmän ohjaukseen ja rakennetta koskevaan säädöstöön. Tämä edellyttäisi kuitenkin perusteellista ja pitkäaikaista valmistelua. Kun säädöstö lisäksi pääosin tulisi koskemaan eräitä korkeakoulukirjastoja, sen yhteensovittaminen korkeakoululainsäädännössä noudatetun autonomiaperiaatteen kanssa olisi varsin vaikeata. Näiden syiden vuoksi työryhmä ei tässä vaiheessa katso mahdolliseksi yhden yhtenäisen säädöstön aikaansaamista.»

Mielestäni ministeri Björkstrandin vastauksessa vedottiin hieman virheellisesti organisaatiotyöryhmän muistioon. Keskeistä organisaatiotyöryhmän näkemykselle oli, ettemme käytettävissä olevan ajan puitteissa katsoneet voivamme syventyä yleisen K&I -järjestelmää koskevan lain kaltaiseen vaikeaan kysymykseen ja ottaa siihen kantaa.

Oulussa 30. 12. 1985
Vesa Kautto